

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

88. An qui in die jejunii tertia, vel quarta vice comedit, peccet saltem venialite, præter peccatum mortale, quod commisit secunda vice? Ex p. 1. tract. 9. res. 53.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

do, y teniendolos no podran dexar de ayunar; por quanto, con ellos tienen y a sufficiente comida para seruo. Ita ille. Sed quicquid sit de hac questione certum est apud me, quod si aliquis non haberet nisi panem, & fructus, utique ad ieiunium non teneretur: & huius Ref. & in aliis gis not. & sup. in Ref. 58. 9. Notandum. ad med.

Sup. hoc in §. Nota etiã in aliis gis not. & sup. in Ref. 58. 9. Notandum. ad med.

Sup. hoc & sequentibus in hoc §. in Ref. præterita, §. 8. sed. prop. fin. ver. Respondeo & in aliis coru' auoc.

Sup. hoc in Ref. præterita, leg. doct. §. Et quoad; prop. fin. & sup. in hac ipsamet Ref. §. Verum, à princ. vique ad med.

Sup. hoc in Ref. præterita, in princ. & in §. Sed vt.

Quoad hoc lege sup. doct. Ref. 75. & Ref. eius not.

do, y teniendolos no podran dexar de ayunar; por quanto, con ellos tienen y a sufficiente comida para seruo. Ita ille. Sed quicquid sit de hac questione certum est apud me, quod si aliquis non haberet nisi panem, & fructus, utique ad ieiunium non teneretur: & huius Ref. & in aliis gis not. & sup. in Ref. 58. 9. Notandum. ad med.

5. At difficultas est, si in tali casu habens nisi panem & fructus, an cum ouis, & lacticiis teneatur ieiunare? Negat Pasqualigus, *decisione* 272. Quia in hoc casu concurrunt duo præcepta ambo ad mortalia obligantia; videlicet, præceptum de ieiunio, & præceptum de abstinentia ab ouis & lacticiis: Sed sic est, quod hoc vltimum est vniuersalius, cum obliget etiam adolefcentes: ergo illi debet cedere præceptum de ieiunio. Sed licet hæc opinio sit probabilis mihi magis placet opinio affirmatiua, quam tuerit ex Sanchez, Leandro *vbi supra* de *Præceptis Ecclesie* *quasi* 36. quia præceptum ieiunij est principale, ergo quando aliter non potest seruari, debet seruari cum esu ouorum, & lacticiorum. Itaque in tali casu teneretur cedere oua, & lacticia, cum possit sic ieiunium Ecclesie obseruare.

6. Et tandem quero, an in die ieiunij non habens nisi panem, & carnes ad vescendum, possit illis vesci? Respondent Vega, & Angles citati à Pasqualigo, *decisione* 118. quod si per vnicum diem careret aliis cibis, tunc non posset vesci carnibus, sed deberet esse contentus solo pane; secus autem si deberet carere per plures dies. Sed Pasqualigus *loco citato* docet etiam si per vnum diem careret aliis cibis concessis, posset loco ipsorum vesci carnibus: sed hanc opinionem Carolus Baucius *vbi supra*, *questione* 10. sequitur tantum in casu quo quis esset debilis, & magnum incommodum pateretur, si per vnicum diem manducaret solum panem. At quicquid sit de hoc; dubium est, an comedendo carnes in tali casu teneatur quis seruare ieiunium: affirmat ex Abulensi, Henriquez *libro* 7. *capite* 13. *numero* 17. Sed meritò negatiuam sententiam tenent communiter Doctores, quos citat, & sequitur Leandro, *questione* 38. Quia ille non potest sic obseruare substantiam ieiunij Ecclesiastici, quæ in abstinentia à carnibus, & à pluribus refectionibus consistit: ergo non teneretur ad illud. Et hanc sententiam tenet etiam ex Fagundez, Baucius *loco citato*.

RESOL. LXXXVII.

An in ieiunio secundo comedens, toties peccet postea, quoties eodem die comedit?

Et docetur, quod si inaduertenter aliquis pluries cibum etiam carnis sumeret, ieiunium nequam frangeret, sed seruari erit adstrictus, cum prorsus illa comestio sit inuoluntaria respectu ieiunij? Ex part. 1. tract. 9. Resolut. 44.

§. 1. **T**Oties peccare docet nouissime Syluius in 2. D. Thoma, q. 147. art. 6. *quæritur* 3. Scante illum Molanus in *Theol. pract. tract.* 3. c. 11. *concl.* 4. Maior in 4. *dist.* 15. q. 6. Medina *tract. de ieiunio* 9. 5. Couarr. *var. resol. lib.* 4. c. 20. n. 13.

2. Sed tu contraria sententiam tene, quam docent Doctores, quos citat, & sequitur Fagundez *Præcept.* 4. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 5. quibus ego addo Fernandez in *examin. Theol. mor.* p. 2. *cap.* 8. §. 2. *num.* 10. Vega in *summ. tom.* 1. *cap.* 14. *cas.* 9. Henriquez *lib.* 7. *cap.* 13. in *Gloss. lit.* S. Tolctum *lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 5. Ioann. de la Cruz in *direct. conf.* p. 1. *præcept.* 3. *art.* 4. *dub.* 8. *concl.* Tamenrum in 2. 2. *disput.* 3. *quest.* 3. *dub.* 5. *num.* 93. Layman in *Theol. moral. lib.* 2. *tract.* 8. *cap.* 1. *num.* 13. Villalobos in *summ. tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.* 6. *num.* 4. Suarez de *Reip.* *tom.* 2. *leg.* 4. *cap.* 7. *num.* 12. Filiucium *tom.* 2. *tract.* 17. *cap.* 1. *num.* 13. Reginaldum *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 14. *numero* 179. Lessium *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 3. *num.* 15. Salas de *legib.* *disput.* 14. *sect.* 5. *num.* 67. Valentiam *tom.* 3. *disput.* 9. *questione* 2. *punct.* 3. & alios communiter. Et ratio est: quia, vt apparet ex communi vsu fidelium, Ecclesia non prohibet vltiorem comestione, quomodo docentur consideratam; sed solum prout quis per illam transgreditur hunc quasi ieiunij limitem, qui est vicia comestio.

3. Neque, vt aduertit Layman *vbi supra*, hoc loco discrimen faciendum est, vtrum quis scienter refectendo se altera vice, ieiunium soluerit voluntarie, iusta vel iniusta de causa; an vero ignoranter, & inuoluntarie, quia nesciebat, aut non recordabatur esse diem ieiunij; quandoquidem etiam in hoc casu ieiunium re ipsa, & materialiter violatum est, vt seruari deinceps non possit secundum modum, & formam Ecclesie. Ergo, &c. Sed Sancius in *Selectis disp.* 42. n. 2. contrarium docet, vbi sic asserit: [Si inaduertenter aliquis pluries cibum, etiam carnis sumeret ieiunium nequam frangeret, & seruari erit adstrictus, cum prorsus illa comestio sit inuoluntaria respectu ieiunij nec præceptum violatur, siue soluitur nisi per actum voluntarium.] Ita Sancius.

RESOL. LXXXVIII.

An qui in die ieiunij tertio, vel quarta vice comedit peccet saltem venialiter, præter peccatum mortale, quod commisit secunda vice? Ex part. 1. tractat. 9. Resolutione 53.

§. 1. **A**ffirmatiuè responder Lessius *lib.* 4. c. 2. *dub.* 2. *dist.* 15. q. 1. n. 9. in fine, & alij: quia secundario videtur prohibita, & per illas magis receditur in finem intrinsecum ieiunij

2. Sed mihi contraria sententia placet. Dico igitur, tantum illum peccatum mortaliter contra ieiunij præceptum, qui secunda vice comedit; non autem venialiter, quia tertia vel quarta. Et ita docet Villalobos in *summ. tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.* 6. n. 5. & Sancius in *Selectis disp.* 54. *num.* 42. Vnde non est audiendus Montelinus in p. 2. *tom.* 2. q. 73. *art.* 1. q. 4. *num.* 47. Couarruias *var. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 13. & alij asserentes quod quia præceptum ieiunij obligat ad comedendum semel tantum in die: qui pluries comedit, pluries agit contra præceptum: ergo plura committit numero peccata. Quod intelligit Montelinus, si interruptatur voluntas, vt

nec formaliter, vel virtualiter maneat. Sed cum hoc preceptum individuum habeat materiam, semel transgressa non vterius remanet materia, quae praecipitur: & ideo Montisani, & aliorum opinio non est tenenda. Vide supra, in Resol. 37. & 44.

RESOL. LXXXIX.

An qui in die ieiunij sepius modicum quid comedit, ita ut si illa parva comestiones coalescant in vnum, & efficiantur quantitate notabilem, frangat ieiunium, & peccet mortaliter? Ex p. 3. tra. 6. & Miscell. 1. Resol. 43.

Affirmatiuam sententiam docent communiter DD. quia cum sit eadem dies, illae paruae comestiones continentur, & coalescunt in vnum, efficiendo quantitatem notabilem. At Ioan. Salas in p. 2. D. Thom. tra. 13. disp. 16. sect. 26. in fine, limitat, ut procedat tantum, quando ille absolute vellet vno, & eodem actu, omnes illas modicas comestiones, secus autem si conditionaliter quis vellet ita eas comestiones, ut nunquam peccaret mortaliter, sed venialiter tantum, hoc est, ut omnes illae comestiones essent veniales.

Verum haec opinio aliquibus displicet, quia non est in potestate comedentis, facere ut ex omnibus illis modicis comestionibus, eadem die habitis, non coalescat materia notabilis, unde resultet peccatum mortale: & ex limitatione Salas sequitur, quod quis posset eludere preceptum, seu votum ieiunij cientes in die modicum quid comedendo, & intendendo omnes illas modicas comestiones tantum centum peccata venialia committere. Sed hoc dicere est absurdum. Ergo, &c.

RESOL. XC.

An in fractione ieiunij detur paruitas materiae? Sed difficultas est, quanam paruitas materiae excuset a fractione ieiunij? Et an potius in Hispania dicta Chocolate, frangat ieiunium? Et confirmatur quantitate collationis serotinae esse vncias octo. Ex p. 5. tr. 5. Resol. 11.

Respondendo affirmatiue cum Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12. Alphonso de Leone de Offic. Confess. p. 3. collect. 7. num. 23. & aliis communiter. Sed difficultas in casu nostro est, quoniam paruitas materiae excuset a fractione ieiunij, nam relinquere hoc ad arbitrium boni viri non est tollere scripturam, sed magis augere? Et ego apud nullum Doctorem inueni hunc casum in terminis pertractatum, solum nouissimè illum pertractat, & talem materiam determinat Aloysius Turrianus Societ. I. E. S. V. in summ. Theolog. mor. part. 1. cap. 256. dub. 27. num. 2. vbi sic asserit. Quantitas duarum vnciarum communis cibi non sufficit ad peccatum mortale. Ita ille, qui nullam tamen adducit rationem pro hac sententia, sed nos inueni adhaec adducemus. Igitur secundum Turrianum quis maneat antequam e domo exeat, potest sine mortali fractione ieiunij sumere quantitatem cibi duarum vnciarum, & postea hora consueta comedere, & seipsum vnciarum collationem sumere, quam ipse putat in dubio 38. n. 1. posse sumi in quantitate vnciarum octo, & docet etiam Ioannes Henriquez in compend. cas. mor. cap. 18. n. 2. & 3.

Notandum est hic obiter contra Turrianum in summa, part. 1. cap. 256. dub. 24. concl. 4. & 7. portionem

in Hispania dictam Chocolate, frangere ieiunium, nisi excusetur ex paruitate materiae, ut ego docui in part. 4. tra. 4. resol. 194. & nouissimè docet Anton. de Leon. in sua erudita q. moral. del Chocolate. vbi part. 3. num. 20. determinat etiam paruitatem materiae? Sic enim ait, [Se pueden considerar los ingredientes de por si para hazer el compuesto, y tambien el compuesto hecho, Si este se considera se podra beber la quarta parte de vna xicara comun, y ordinaria, y a lo mas la tercera parte. Si se consideran los simples, que es modo menos engañoso, se podra echar media onca de pasta alutar necesario, con la cantidad de agua que cada vno quisiere, y esta tengo para mi que sea materia parua.] Ita ille. Ex quo etiam desumitur ratio ad firmandam opinionem Turriani vbi supra. Nam Reginald. tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 185. Layman lib. 4. tra. 4. cap. 1. num. 9. Filliucius tom. 2. tra. 27. part. 2. cap. 3. num. 13 & alij asserunt * quantitatem collationis serotinae in ieiunio reducendam esse ad quartam partem quantitatis coenae ordinariae: ergo quantitas paruitatis materiae non frangens ieiunium reducenda est ad quartam partem quantitatis collationis serotinae, unde Antonius de Leon vbi supra, num. 21. sic ait, [Porque ay quien reduce la colacion a la quarta parte de la cena comun, no es mal fundamento, para dezir que la quarta parte de la colacion sea materia parua.] Ita ille. Sed probabiliter asserunt Doctores, ut visum est, quantitatem collationis serotinae esse vncias octo; ergo quantitas paruitatis materiae non frangens ieiunium erit vnciarum duarum, ut vult Turrianus.

RESOL. XCI.

An in Hispania potio dicta Chocolate frangat ieiunium? Et quid de cereuisia, & vino ex aromaticis condito, &c.? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Resol. 194.

Affirmatiua sententia probatur per ea, quae adducit Villalobos in summ. tom. 1. tra. 13. difficult. 8. num. 15. vbi sic ait: [Ha se de advertir que ay beuidas, que son juntamente comidas para sustentarse, y esta lleuan mezcladas cosas, que sustentan, las quales no se pueden comer en dias de ayuno, si no es a la hora de comer.] Idem docet Ludou. de San Iuan in sum. q. de ieiun. art. 12. diffi. 1. dub. 2. sic enim asserit: [Ay algunos condimentos, que se toman por modo de beuida, y tal beuida no es licita.]

Dicendum est igitur cum Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 23. num. 1. Azorio part. 1. lib. 7. cap. 10. quae 7. Layman vbi infra, & aliis penes ipsos, quaedam esse liquida, quae licet traiciantur per modum potus, habent tamen propriam, & per se rationem cibi. quare solunt ieiunium, & Sanchez ponit exemplum de aqua saccharo mixta, quod etiam confirmat Fagundez de precept. Eccl. p. 4. lib. 1. cap. 2. n. 46. Sed haec omnia accidunt in potu dicto chocolate, in quo ingreditur saccharum cum aqua mixtum, & aliae res maioris substantiae: ergo dicendum est frangere ieiunium, cum sit potius cibus substantialissimus, quam merus potus, & aqua, quae in dicta portione ponitur, ex necessitate ponitur ad dissoluendum ingredientes.

Et ideo omnia supradicta docet etiam Franciscus Syluius in 2. 2. D. Thoma q. 547. art. 6. & quia codex rarus est, ponam per extensum eius verba, itaque sic asserit: Solueret ieiunium si quis sumat magnam quantitatem potum multum nutritium, veluti cereuisiam crassam, multamque substantiosam, aut vinum siue saccharo, siue aliis aromaticis varie conditum, aut qui alioquin valde copiose alit. Quapropter quod D. Thomas in respons. ad 2. ait: Non intendit Ecclesia

Quae hunc locum tenent, & in Resol. 1. post seq. & legatam doct. alterius Resol. eius prima not.

Sup. hoc inf. in Resol. 116. §. 2. prope fin. & in Resol. 119. §. 1. a lin. 7.

Sup. hoc ex Resol. preterita lege §. 1. & Resol. legatam doct. alterius Resol. eius prima not.

Sup. hoc in Resol. §. 1. a lin. 7. prope fin. verbi. Quod si.

N. A. E. n. i. a. L. I. V. V. I. I. I.